

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Зовнішня політика держави»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма	«Міжнародні відносини»
Вид дисципліни	обов'язкова

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27” серпня 2021 року, протокол № 1

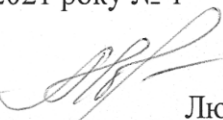
Розробник програми:

Солових Є.М., к.політ. н, доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Завідувачка кафедри

(підпис)

Людмила НОВИКОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантами освітніх програм.

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» першого (бакалаврського) рівня

(підпис)

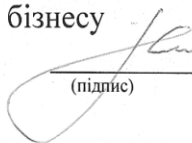
Євгенія СОЛОВИХ

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Зовнішня політика держави**» складена відповідно до освітньо-професійної програми «**Міжнародні відносини**» підготовки **бакалавра** за спеціальністю **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни є надання здобувачам цілісної системи знань щодо загальних підходів до вироблення, аналізу та реалізації зовнішньої політики держави, ознайомлення з основними пріоритетами зовнішньої політики України та формування вмінь та навичок у галузі міжнародних відносин для обґрунтування прийняття важливих рішень у сфері зовнішньої політики держави.

1.2. Основним завданням вивчення дисципліни «Зовнішня політика держави» є:

формування у здобувачів наступних загальних компетентностей:

ЗК7. Вміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення

формування у здобувачів спеціальних (фахових) компетентностей:

СК1. Знання про природу, динаміку, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин.

СК4. Знання про природу, джерела та інститути зовнішньої політики держави.

СК6. Розуміння основ сучасного міжнародного права та його впливу на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-й
Семестр	
8-й	-й
Лекції	

32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.
в т.ч. індивідуальне завдання (контрольна робота)	
15	

1.6. Заплановані програмні результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми матриця відповідності вибіркового освітнього компонента «**Зовнішня політика держави**», в результаті вивчення дисципліни слухачі повинні:

РН1. Демонструвати знання, набуті у процесі навчання, щодо природи, еволюції, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також про природу та джерела зовнішньої політики держав і діяльність інших учасників міжнародних відносин.

РН6. Розуміти принципи використання теоретичних знань з міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародної безпеки та конфліктів, міжнародної регіоналістики при вирішенні практичних завдань.

РН13. Аналізувати та оцінювати концептуальні підходи до вирішення проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН22. Вести ділові бесіди у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики.

РН23. Брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Теоретичні аспекти вивчення зовнішньої політики держави

Тема 1. Загальні підходи до формування зовнішньої політики держави

Предмет, методи, завдання курсу. Сучасне трактування поняття «політика». Основоположні принципи зовнішньої політики. Policy study та policy analysis як сфери сучасної політики. Сутність і зміст зовнішньої політики. Зовнішня і внутрішня політика як дві грані єдиного процесу. Формами традиційного здійснення зовнішньої політики. Основна мета та функції зовнішньої політики держави. Порядок формування зовнішньої політики держави. Сучасне розуміння об'єкту та предмету зовнішньої політики.

Роль аналізу як методу дослідження зовнішньої політики. Політичний аналіз: як «public policy analysis» і як «political analysis». Теоретичний рівень політичного аналізу. Прикладний рівень політичного аналізу. Аналіз зовнішньої політики. Місце аналізу зовнішньої політики (Foreign Policy Analysis, FPA) в системі дослідження міжнародних відносин. Внутрішні та зовнішні чинники формування та реалізації зовнішньої політики.

Тема 2. Геополітичні процеси сучасності та їх вплив на зовнішню політику держави

Регіоналізація і глобалізація, як особливості сучасного світового політичного процесу. Основні переваги розвитку глобалізації світового політичного процесу. Проблеми політичної поляризації світу. Особливості сучасного світового політичного процесу. Зовнішньополітичні засоби впливу держави.

Тема 3. Методологічні підходи до аналізу зовнішньої політики

Роль аналізу міжнародних відносин у системі сучасних наукових знань. Методологія та методика аналізу зовнішньої політики. Загальнонаукові методи, які використовуються при аналізі зовнішньої політики. Соціально-гуманітарні методи в аналізі зовнішньої політики. Експлікативні методи: контент-аналіз, івент-аналіз, когнітивне картирування, метод індикаторів та статистичні методи. Конструктивні методи: експеримент, системний метод, математичне моделювання. Прогнозні методи: метод Дельфі, побудова сценаріїв, «мозкового штурму».

Тема 4. Місце метафори в сучасних міжнародних відносинах

Метафора як інструмент формування громадської думки щодо міжнародної політики держави. Коефіцієнт Ландшера. Типи метафор: антропоморфна метафора природи, соціальна артефактна тощо. Метафорична модель «політична діяльність – це війна». Метафорична модель «вибори – це війна». Метафори у дискурсі політичних лідерів. Гендерне співставлення в політичній метафорі. Етнокультурне співставлення в політичній метафорі.

Тема 5. Національний інтерес як базова структура формування зовнішньої політики держави. Пріоритети зовнішньої політики України

Поняття «національний інтерес», його складові. Визначення національного інтересу. Вузьке і широке розуміння національного інтересу. Національна ідентичність як невід’ємний елемент національного інтересу. Класифікація та реалізація національних інтересів. Основні елементи національного інтересу. Ієрархія країн світу крізь призму Стратегії національної безпеки від 14 вересня 2020: інформаційний аспект.

Тема 6. Публічна дипломатія як один із напрямів зовнішньої політики

Публічна дипломатія як важливий інструмент просування національних інтересів. Основні елементи публічної дипломатії (за Каллом). Основні напрями публічної дипломатії МЗС України. Приклади публічної дипломатії у міжнародних відносинах.

Розділ 2. Зовнішня політика України

Тема 7. Організаційно-правовий механізм реалізації зовнішньої політики України

Вищі державні органи, наділені відповідною компетенцією у сфері зовнішньої політики. Внутрішньодержавні та закордонні органи, правова основа їхньої діяльності. Постійні і тимчасові органи у сфері зовнішньої політики. Парламент, його компетенції. Форми участі парламенту у зовнішньополітичній діяльності держави. Роль глави держави у міжнародних відносинах, його конституційні повноваження у сфері зовнішньої політики. Уряд і глава уряду, їх компетенції. Форми дипломатичної діяльності урядів. Повноваження глави уряду у здійсненні зовнішньополітичної діяльності держави. Міністерство закордонних справ, його місце у системі державного механізму реалізації зовнішньої політики. Основні завдання і функції Міністерства Закордонних Справ, його структура. Організація діяльності дипломатичної служби. Правовий статус і конституційні

повноваження міністра закордонних справ. Роль спеціалізованих органів державного управління у реалізації зовнішньої політики. Значення роботи закордонних органів держави для її зовнішньополітичної діяльності.

Тема 8. Роль і місце політичних партій та громадсько-політичних об'єднань у формавунні зовнішньої політики

Класифікація політичних партій. Основні функції політичних партій. Типології громадсько-політичних об'єднань у політичній системі. Основні види політичних партій в зарубіжних країнах. Партійні системи зарубіжних країн. Види партійних систем. Специфіка партійної системи в Україні та її вплив на зовнішню політику держави.

Тема 9. Основи зовнішньої політики незалежної України

Визначеність принципів і напрямків зовнішньої політики незалежної України у державних документах. “Декларація про державний суверенітет України” і “Основні напрями зовнішньої політики України”. Поняття багатовекторності зовнішньополітичної діяльності Української держави. Домінанта зовнішньої політики України. Без'ядерний статус України та реалізація його на практиці. Поняття позаблоковості. Забезпечення національної безпеки Української держави. Принцип суверенної цілісності, недоторканності, непорушності кордонів. Поважання суверенітету і невтручання у внутрішні справи. Забезпечення поступального економічного розвитку держави. Захист українців за кордоном і підтримка української діаспори.

Тема 10. Україна та міжнародні організації: основні напрямки співпраці

Пріоритетні питання діяльності України в ООН (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати). Пріоритетні питання діяльності України з ОБСЄ (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати). Пріоритетні питання діяльності України з РАДОЮ Європи (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати) (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати). Конфлікти в Європі та позиція України щодо їхнього врегулювання.

5. Сучасний стан співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з урахуванням рішень Комісії Україна –НАТО. Самостійно ознайомитись з матеріалом «Перспективи співробітництва України з НАТО в умовах агресії Російської Федерації проти України»

Тема 11. Зовнішня політика України на пострадянському просторі

Формування двосторонніх відносин України з державами пострадянського простору. Поняття та особливості розуміння пострадянського простору. Особливості діяльності міжнародних організацій пострадянського простору та участь у них України. Співдружність Незалежних Держав (СНД) як об'єднання держав пострадянського простору: основні принципи та функції діяльності. Головні причини гальмування розвитку країн СНД. Організація за демократію та економічний розвиток (ГУАМ). Євразійського економічного союзу (ЄАЕС). Центральноевропейська ініціатива (ЦЕІ). Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).

Тема 12. Співпраця України з іншими державами світу

Політичний інтерес. Головні напрями інституційної співпраці. Стратегічне бачення. Стан основної діяльності (взаємодія на політичному, дипломатичному, економічному, культурному рівнях тощо). Основні результати двосторонньої співпраці.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин
----------------------	-----------------

	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні аспекти вивчення зовнішньої політики держави												
Тема 1. Загальні підходи до формування зовнішньої політики держави	11	4	4			3						
Тема 2. Геополітичні процеси сучасності та їх вплив на зовнішню політику держави	8	2	2			4						
Тема 3. Методологічні підходи до аналізу зовнішньої політики	12	4	4			4						
Тема 4. Місце метафори в сучасних міжнародних відносинах	7	2	2			3						
Тема 5. Національний інтерес як базова структура формування зовнішньої політики держави. Пріоритети зовнішньої політики України.	7	2	2			3						
Тема 6. Публічна дипломатія як один із напрямів зовнішньої політики	7	2	2			3						
Разом за розділом 1	52	16	16			20						
Розділ 2. Зовнішня політика України												
Тема 7. Організаційно-правовий механізм реалізації зовнішньої політики України.	12	4	4			4						
Тема 8. Роль і місце політичних партій та громадсько-політичних об'єднань у	8	2	2			4						

формуванні зовнішньої політики												
Тема 9. Основи зовнішньої політики незалежної України	8	2	2			4						
Тема 10. Україна та міжнародні організації: основні напрямки співпраці	7	2	2			3						
Тема 11. Зовнішня політика України на пострадянському просторі	7	2	2			3						
12. Співпраця України з іншими державами світу	11	4	4			3						
Разом за розділом 2	53	16	16			21						
Контрольна робота	15				15							
Усього годин	120	32	32		15	41						

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Загальні підходи до формування зовнішньої політики держави	4
2.	Тема 2. Геополітичні процеси сучасності та їх вплив на зовнішню політику держави	2
3.	Тема 3. Методологічні підходи до аналізу зовнішньої політики	4
4.	Тема 4. Місце метафори в сучасних міжнародних відносинах.	2
5.	Тема 5. Національний інтерес як базова структура формування зовнішньої політики держави. Пріоритети зовнішньої політики України.	2
6.	Тема 6. Публічна дипломатія як один із напрямів зовнішньої політики	2
7.	Тема 7. Організаційно-правовий механізм реалізації зовнішньої політики України.	4
8.	Тема 8. Роль і місце політичних партій та громадсько-політичних об'єднань у формуванні зовнішньої політики	2
9.	Тема 9. Основи зовнішньої політики незалежної України	2
10.	Тема 10. Україна та міжнародні організації: основні напрямки співпраці	2
11.	Тема 11. Зовнішня політика України на пострадянському просторі	2
12.	Тема 12. Співпраця України з іншими державами світу	4
	Разом	32

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Загальні підходи до формування зовнішньої політики держави. Предмет, методи, завдання курсу. Сучасне трактування поняття «політика». Основоположні принципи зовнішньої політики. Policy study та policy analysis як сфери сучасної політики. Сутність і зміст зовнішньої політики. Зовнішня і внутрішня політика як дві грані єдиного процесу. Формами традиційного здійснення зовнішньої політики. Основна мета та функції зовнішньої політики держави. Порядок формування зовнішньої політики держави. Сучасне розуміння об'єкту та предмету зовнішньої політики. Роль аналізу як методу дослідження зовнішньої політики. Політичний аналіз: як «public policy analysis» і як «political analysis». Теоретичний рівень політичного аналізу. Прикладний рівень політичного аналізу. Аналіз зовнішньої політики. Місце аналізу зовнішньої політики (Foreign Policy Analysis, FPA) в системі дослідження міжнародних відносин. Внутрішні та зовнішні чинники формування та реалізації зовнішньої політики. <i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою. 2. Підготувати презентацію на тему «Зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на внутрішню політику держави» (робота в командах) та бути готовими до дискусії. 3. Підготуватись до тестування. Дистанційний курс «Зовнішня політика держави», дистанційна платформа Moodl, Тема 1. 1. Міжнародні відносини і зовнішня політика України : підручник / кол. авт. ; за ред. О. І. Пошедіна - К. : НУОУ, 2013. – 374 с. 2. Закон України “Про національну безпеку України” від 21.06.2018 № 2469-VIII // Відо-мості Верховної Ради України. – 2018. – № 39. – Ст. 351. 3. Світова гібридна війна : український фронт : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К. : НІСД, 2017. – 496 с. 4. Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” від 01.07.2010 № 2411-VI (зі змінами).	3
2.	Тема 2. Геополітичні процеси сучасності та їх вплив на зовнішню політику держави Регіоналізації і глобалізація, як особливості сучасного світового політичного процесу. Основні переваги розвитку глобалізації світового політичного процесу. Проблеми політичної поляризації світу. Особливості сучасного світового політичного процесу. Зовнішньополітичні засоби впливу держави. <i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою.	4

	Підготуватись до обговорення питань: 1. Як глобалізація і регіоналізація світового політичного процесу впливають на збереження державного суверенітету національних держав? 4. Які причини сучасного тероризму? 5. У чому виявляється фактор сили на міжнародній арені? 6. Розкрийте основні структурні елементи зовнішньополітичної сили держави Написати есе на тему «У чому фактор сили та яка роль лідера однієї із держав (на вибір) на міжнародній арені?» 1. Дистанційний курс «Зовнішня політика держави», дистанційна платформа Moodle, Тема 2. 2. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняховського, 2020. – 328 с. http://stratcom.nuou.org.ua/wp- 3. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон ; пер. с англ. Т. Велимеева, Ю. Новикова. – М. : АСТ, 2003. – 603 с. 4. Макиавелли Н. Избранные сочинения / Н. Макиавелли. – М. : Худож. лит., 1982. – 503 с. 5. Постанова Верховної Ради України “Про Основні напрями зовнішньої політики України” від 02.07.1993 № 3360-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3360-12.	
3.	Тема 3. Методологічні проблеми аналізу зовнішньої політики Методологія та методика аналізу зовнішньої політики. Загальнонаукові методи, які використовуються при аналізі зовнішньої політики. Соціально-гуманітарні методи в аналізі зовнішньої політики. Експлікативні методи: контент-аналіз, івент-аналіз, когнітивне картування, метод індикаторів та статистичні методи. Конструктивні методи: експеримент, системний метод, математичне моделювання. Прогнозні методи: метод Дельфі, побудова сценаріїв, «мозкового штурму». <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття, відповісти на запитання для контролю знань, розв’язати завдання за темою. Також: 1) вміти розрізняти поняття «тактика» та «стратегія» зовнішньої політики; розуміти їх суть; 2) провести соціологічне опитування серед своїх одногрупників, рідних, знайомих щодо асоціацій, які у них викликають політичні лідери (за методом асоціацій та методикою Петренка). Розуміти суть створення впізнаваного іміджу лідера. 3) підготувати доповідь про один із методів аналізу зовнішньої політики та навести приклад його застосування з практичної сфери 4) підготуватись до тестування. 1. Дистанційний курс «Зовнішня політика держави», дистанційна платформа Moodle, Тема 3. 2. Закон України “Про національну безпеку України” від 21.06.2018 № 2469-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 39. – Ст. 351. 3. Міжнародні відносини та зовнішня політика України :	4

	підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 328 с. 4. Терещук В. І. Системний аналіз інституціонального забезпечення реалізації зовнішньої політики публічної дипломатії (на основі досвіду США)/ В.І. Терещук // Міжнародні відносини. Серія "Політичні науки. - №11. - 2016 – Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2909	
4.	Тема 4. Місце метафори в сучасних міжнародних відносинах. Метафора як інструмент формування громадської думки щодо міжнародної політики держави. Коефіцієнт Ландшера. Типи метафор: антропоморфна метафора природи, соціальна артефактна тощо. Метафорична модель «політична діяльність – це війна». Метафорична модель «вибори – це війна». Метафори у дискурсі політичних лідерів. Гендерне співставлення в політичній метафорі. Етнокультурне співставлення в політичній метафорі. <i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою. 2. Проаналізувати виступ одного із політичних лідерів сучасності та виокремити метафори з його промови (у формі презентації). Дистанційний курс «Зовнішня політика держави», дистанційна платформа Moodl, Тема 4. 1. Будаев Э. В. Сопоставительная политическая метафорология [Электронный ресурс]: монография. – 2-е изд., испр. и доп. – Электрон. текстовые дан. (4,4 Мб). – СПб.: Наукоемкие технологии, 2020. – 464 с. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). 2. Будаев Э. В., Тихонов В. В. Зооморфные метафоры как инструмент концептуализации сирийского конфликта в СМИ России и США // Политическая лингвистика. 2016. № 2 (56). С. 43-49.	3
5.	Тема 5. Національний інтерес як базова структура формування зовнішньої політики держави. Пріоритети зовнішньої політики України Поняття «національний інтерес», його складові. Визначення національного інтересу. Вузьке і широке розуміння національного інтересу. Національна ідентичність як невід’ємний елемент національного інтересу. Класифікація та реалізація національних інтересів. Основні елементи національного інтересу. Ієрархія країн світу крізь призму Стратегії національної безпеки від 14 вересня 2020: інформаційний аспект. <i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття, відповісти на запитання для контролю знань, розв’язати завдання за темою. 2. Написати есе на тему: «Відстоювання своїх національних інтересів в умовах світової пандемії» (на прикладі обраної держави світу (на вибір здобувача) та аналізу вітчизняних та зарубіжних ЗМІ)). 3. Проаналізувати думки, що описані у вітчизняній науковій	3

	літературі про шляхи забезпечення національної безпеки України. Підготуватись до обговорення питання: яка з них, на ваш погляд, найбільш автентична інтересам незалежної української держави? 1. Дистанційний курс «Зовнішня політика держави», Тема 5. 2. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 № 2469-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 39. – Ст. 351.	
6.	Тема 6. Публічна дипломатія як один із напрямів зовнішньої політики Публічна дипломатія як інструмент просування національних інтересів. Основні елементи публічної дипломатії (за Каллом). Основні напрями публічної дипломатії МЗС України. Приклади публічної дипломатії у міжнародних відносинах. Завдання: 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою також зі swot-аналізом, даними соціологічних досліджень комплексного аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища. сприйняття України у світі. 2. Підготуйте презентацію на тему «Один із напрямків публічної дипломатії як важливий аспект зовнішньої політики держави» Дистанційний курс «Зовнішня політика держави», дистанційна платформа Moodl, Тема 6. 1. Питання діяльності державної установи «Український інститут»: Наказ МЗС України від 28.02.2018 р. № 103. URL: https://mfa.gov.ua/mediafiles/files/misc/2018-03-01/2018-03-01_nakaz103.pdf. 2. Стратегія публічної дипломатії МЗС України на 2021- 2025 рік.	3
7.	Тема 7. Організаційно-правовий механізм реалізації зовнішньої політики України. Вищі державні органи, наділені відповідною компетенцією у сфері зовнішньої політики. Внутрішньодержавні та закордонні органи, правова основа їхньої діяльності. Постійні і тимчасові органи у сфері зовнішньої політики. Парламент, його компетенції. Форми участі парламенту у зовнішньополітичній діяльності держави. Роль глави держави у міжнародних відносинах, його конституційні повноваження у сфері зовнішньої політики. Уряд і глава уряду, їх компетенції. Форми дипломатичної діяльності урядів. Повноваження глави уряду у здійсненні зовнішньополітичної діяльності держави. Міністерство закордонних справ, його місце у системі державного механізму реалізації зовнішньої політики. Основні завдання і функції Міністерства Закордонних Справ, його структура. Організація діяльності дипломатичної служби. Правовий статус і конституційні повноваження міністра закордонних справ. Роль спеціалізованих органів державного управління у реалізації зовнішньої політики. Значення роботи закордонних органів держави для її зовнішньополітичної діяльності. Завдання: 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою.	4

	2. Підготуватись до обговорення питань «Основні завдання і функції Міністерства Закордонних Справ, його структура»; «Роль глави держави у міжнародних відносинах, його конституційні повноваження у сфері зовнішньої політики». 3. Підготуватися до тестування за темою. 1. Дистанційний курс «Зовнішня політика держави», платформа Moodle, Тема 7. 2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-p/page2?text=%C 3. Українська призма: Зовнішня політика 2020. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики “Українська призма”», Фонд ім. Ф. Еберта.— Київ, 2021.— 344 с.	
8.	Тема 8. Роль і місце політичних партій та громадсько-політичних об'єднань у міжнародних відносинах. <i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою та підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття. 2. Проаналізувати програми двох політичних партій України (на вибір здобувача) за такими параметрами як: 1) зовнішньо-політична складова; 2) економічна складова; 3) соціальна складова. Проаналізувати та обґрунтувати, яка програма, (з точки зору здобувача), є найбільш доцільна для України. 3. Підготуватися до тестування. Дистанційний курс «Зовнішня політика держави», дистанційна платформа Moodle, Тема 8. 2. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник /[Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 328 с.	4
9.	Тема 9. Основи зовнішньої політики незалежної України Визначеність принципів і напрямків зовнішньої політики незалежної України у державних документах. “Декларація про державний суверенітет України” і “Основні напрями зовнішньої політики України”. Поняття багатовекторності зовнішньополітичної діяльності Української держави. Домінанта зовнішньої політики України. Без’ядерний статус України та реалізація його на практиці. Поняття позаблоковості. Забезпечення національної безпеки Української держави. Принцип суверенної цілісності, недоторканності, непорушності кордонів. Поважання суверенітету і невтручання у внутрішні справи. Забезпечення поступального економічного розвитку держави. Захист українців за кордоном і підтримка української діаспори. <i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою та підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття. 1. Підготуватися до тестування за темою.	4

	1. Дистанційний курс «Зовнішня політика держави», дистанційна платформа Moodle, Тема 9. 2. Авакян Т. А. Безпекова політика України в умовах євроінтеграції // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2015. – № 4 (97). – С. 125–135. 3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-p/page2?text=%C2%. 4. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняховського, 2020. – 328 с. 5. Постанова Верховної Ради України “Про Основні напрями зовнішньої політики України” від 02.07.1993 № 3360-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3360-12.	
10.	Тема 10. Україна та міжнародні організації: основні напрямки співпраці 1. Пріоритетні питання діяльності України в ООН (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати) 2. Пріоритетні питання діяльності України з ОБСЄ (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати) 3. Пріоритетні питання діяльності України з РАДОЮ Європи (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати) (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати) 4. Конфлікти в Європі та позиція України щодо їхнього врегулювання. 5. Сучасний стан співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з урахуванням рішень Комісії Україна –НАТО <i>Завдання:</i> 1. Ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготуватись до обговорення питань за темою та підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття. 2. Підготуватись до обговорення матеріалу «Перспективи співробітництва України з НАТО в умовах агресії Російської Федерації проти України» та пріоритетні напрями діяльності України з міжнародними організаціями. 3. Підготуватись до тестування за темою. 1. Указ Президента України “Стратегія національної безпеки України” від 26.05.2015 № 287/2015. 2. Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” від 01.07.2010 № 2411-VI (зі змінами). 3. Північноатлантичний альянс: історія, функції, структура та відносини з Україною / кол. авт. ; за ред. О. І. Дзвінчука. □ Івано-Франківськ : НВ, 2013. – 592 с. 4. Щорічний звіт Генерального секретаря НАТО за 2020 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions.	3

11.	Тема 11. Зовнішня політика України на пострадянському просторі Формування двосторонніх відносин України з державами пострадянського простору. Поняття та особливості розуміння пострадянського простору. Особливості діяльності міжнародних організацій пострадянського простору та участь у них України. Співдружність Незалежних Держав (СНД) як об'єднання держав пострадянського простору: основні принципи та функції діяльності. Головні причини гальмування розвитку країн СНД. Організація за демократію та економічний розвиток (ГУАМ). Євразійського економічного союзу (ЄАЕС). Центральноевропейська ініціатива (ЦЕІ). Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС). <i>Завдання:</i> 1. Ознайомитись з конспектом лекції та матеріалами за темою та бути готовими відповісти на питання: 1. Назвіть цілі створення і мету діяльності СНД. 2. Якою є структура керівних органів ОДКБ? 3. Які основні принципи діяльності ГУАМ? 4. Назвіть внутрішні та зовнішні фактори, що стримують розвиток ГУАМ? 5. Які, на Вашу думку, перспективи розвитку ЄАЕС? 2. Підготувати проект (робота в команді) щодо аналізу «Відносини України з однією із країн СНД». Обґрунтувати, що саме діяльність України з цією державою є найбільш перспективною, підготувати swot-аналіз. 1. Дистанційний курс «Зовнішня політика держави», дистанційна платформа Moodl, Тема 4. 2. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 328 с. 2. МЗС України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mfa.gov.ua/mfa/map.htm 3. Угода про створення Співдружності Незалежних Держав [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cdi-bin/aws/main.cdi?nreg=997-077 4. Організація за демократію і економічний розвиток – ГУАМ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.guam.org.ua/node/240	3
12.	Тема 12. Співпраця України з іншими державами світу Політичний інтерес. Головні напрями інституційної співпраці. Стратегічне бачення. Стан основної діяльності (взаємодія на політичному, дипломатичному, економічному, культурному рівнях тощо). Основні результати двосторонньої співпраці. <i>Завдання:</i> 1. Ознайомитись з конспектом лекції та матеріалами за темою та бути готовими до обговорення питань за темою. 2. Проаналізувати відносини України з однією із держав світу (на вибір здобувача). Звернути увагу на перспективу відносин. 1. Українська призма: Зовнішня політика 2020. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики “Українська призма”», Фонд ім. Ф. Еберта.— Київ, 2021.— 344 с.	3
	Контрольна робота	15
	Разом	56

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Навчальним планом передбачено написання та захист контрольної роботи.

Контрольна робота є аналітичним проектом за однією із запропонованих тем у межах проблематики курсу. Здобувачі самостійно обирають одну із держав світу для самосійного дослідження. Вони навчаються опрацьовувати концептуальний і фактологічний матеріал. Критично осмислювати аналізовану інформацію. Набувають навичок структурного аналізу. Вчаться проводити компаративний аналіз і робити самостійно висновки. Також здобувачі навчаються оформлювати відповідно до вимог джерела україно- та англомовні, друковані та Інтернет-видання.

Здобувачі попереджаються про неприпустимість використання матеріалів без відповідних посилань на джерела. У випадку виявлення в тексті контрольної роботи матеріалів інших авторів без відповідних посилань, текст повертається здобувачу на перероблення. Загальна кількість балів за контрольну роботу знижується від 1-5 балів відповідно до кількості випадків виявлених матеріалів без вказаних джерел.

Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи 12 балів, з яких 6 балів – за текстову частину (аналітичне обґрунтування обраної теми, актуальність та різноманітність джерел, структурованість та логічність викладення матеріалу, самостійність висновків) та 6 балів – за презентацію результатів контрольної роботи, взаємодії з аудиторією, повноту відповідей за темою контрольної роботи.

Структура контрольної роботи складається з:

- Титульного аркушу;
- Змісту;
- Вступу;
- Основної частини, що складається з двох розділів (1 розділ – теоретичний, 2 розділ – аналітичний);
- Висновків;
- Списку використаних джерел;
- Додатків (якщо необхідно).

2. Обсяг контрольної роботи повинен складати 15-20 сторінок машинописного тексту. Кількість літературних джерел – не менше 15. Скорочення слів в тексті не припускається, за виключенням офіційно встановлених аббревіатур.

3. Робота виконується на стандартних аркушах білого паперу формату А-4 (розмір 210×297). Текст роботи виконується на одній сторінці листка.

4. Робота друкується в текстовому редакторі Microsoft Word, шрифтом Times New Roman Сур, розмір (кегель) – 14; інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25 см. Вирівнювання тексту по ширині. Текст без переносів.

5. Розмір полів: ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – 20 мм.

6. Нумерація сторінок ставиться у верхньому правому куті. Титульний аркуш не нумерується, але в загальну нумерацію входить.

7. Текст вступу, кожного розділу, висновків друкується з нової сторінки.

8. Посилання в тексті на джерела слід зазначати в квадратних дужках, в яких перша цифра – це номер джерела у списку, а друга – номер сторінки, наприклад: [1, с. 7].

9. Оформлення списку використаних джерел виконується відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Тема контрольної роботи «Двосторонні відносини України з _____» (однією із держав світу (на вибір здобувача). У роботі необхідно проаналізувати політичну сферу, торгівельно-економічне співробітництво, культурно-гуманітарну співпрацю. Також необхідно зазначити, які сфери є найбільш перспективними для взаємовідносин.

При обранні теми для дослідження здобувач узгоджує її з викладачем.

При оцінюванні виконаних завдань враховується правильність виконання поставленого завдання та творчий підхід, охайність оформлення, глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації та використання нової літератури, логічність викладу, здатність до аналізу та окреслення перспективних сфер співпраці тощо. Обсяг роботи – до 20 сторінок. З огляду на це, викладач робить висновки щодо наданої роботи. Виконання даного виду роботи здобувачем може бути оцінене від 1 до 20 балів.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Зовнішня політика держави»

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН1.	Демонструвати знання, набуті у процесі навчання, щодо природи, еволюції, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також про природу та джерела зовнішньої політики держав і діяльність інших учасників міжнародних відносин	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень, усні доповіді, дискусії	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних, заліковий тест
РН6.	Розуміти принципи використання теоретичних знань з міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародної безпеки та конфліктів, міжнародної регіоналістики при вирішенні практичних завдань.	Лекція, надання зворотного зв'язку, виконання творчих завдань у командах, аналіз отриманих результатів, усні доповіді, дискусії	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних, заліковий тест
РН13.	Аналізувати та оцінювати концептуальні підходи до вирішення проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики	Лекція, надання зворотного зв'язку, виконання творчих завдань, аналіз отриманих результатів, метод	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання виконання творчих завдань,

		swot-аналізу, дискусії, усні доповіді	аналітичних, заліковий тест
РН22.	Вести ділові бесіди у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики.	Усні відповіді на практичних заняттях, дискусії на практичних заняттях, командна робота, захист презентацій, творчих робіт	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання виконання творчих та аналітичних, завдань, заліковий тест
РН23.	Брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору.	Усні відповіді на практичних заняттях, дискусії на практичних заняттях, командна робота, захист презентацій, творчих робіт тощо	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних, заліковий тест

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, аналітичних записок, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем міжнародних відносин, зокрема, що стосуються підготовки пропозицій для прийняття важливих зовнішньополітичних рішень (практичний аспект) у сфері економічних, політичних та культурно-гуманітарних аспектів, розробка нових напрямів публічної дипломатії МЗС, що підтверджується відповідним сертифікатом); аналізувати і прогнозувати політичний, соціально-економічний розвиток України та інших держав, інформаційну політику у сфері безпеки, надання експертних оцінок щодо зовнішньополітичного курсу держав та співпраці України з різними державами світу та іншими акторами міжнародних відносин; що підтверджено науковою статтею за

відповідною темою у фаховому збірнику, коментарем (якщо здобувач був запрошений у якості експерта з зазначеного питання, що є у робочій програмі) у провідному виданні зі сфери політики чи міжнародних відносин.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань в ході індивідуально / командної роботи здобувачів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок проводити swot-аналіз, класифікувати політичні явища та процеси, аналізувати інформацію з різних джерел, у тому числі й іноземною мовою; збирати та обробляти дані тощо.

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль. За одну тему здобувач може отримати від 1 до 4 балів. За семінарські заняття – не більше 48 балів, 10 балів – тестування за окремими темами, 12 балів – перевірка самостійної роботи (у вигляді контрольної роботи).

Максимально здобувач може отримати 60 балів в ході лекційних та практичних занять.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення заліку. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Структура заліку:

1. Тестування за темами дисципліни (за одне тестове питання у випадку правильної відповіді – 1 бал x 30 питань = 30 балів).
2. Творче завдання (у формі звіту) – (презентація результатів проведеного аналітичного дослідження) – 10 балів. Назва творчої роботи: «Перспективи двосторонніх відносин України з однією із держав світу» (аналіз політичних, торгівельно-економічних та культурно-гуманітарних питань).

Критерії оцінювання:

1. Формулювання мети дослідження, об'єкту, предмета – 2 бали

2. Формулювання логічного та чіткого викладу отриманої інформації – 2 бали
3. Повністю розкрито суть питання та надані ґрунтовні висновки бали, чітко окреслено перспективні сфери співпраці – 2 бали
4. Аналіз даних та їх інтерпретація – 2 бали
5. Правильно оформлена робота у вигляді звіту (до 1 сторінки) – 2 бали.

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання		
Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Тестування до окремих тем	виставляється здобувачу вищої освіти за одне тестове питання у випадку правильної відповіді. За темами, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу та з декількома варіантами відповідей. Тестування проводиться за темами 1, 3, 7, 8, 10 (0, 2 x 10) = 2 б. x 5 тем = 10 б.	10
Усне опитування /навчальна дискусія за питаннями практичного заняття	Висока активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння певного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	2
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння певного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок	1
Робота над аналітичними завданнями, індивідуальними, творчими завданнями тощо	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	2
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	1
Робота над проєктними завданнями, командними роботами тощо	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, виконав ефективно роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	2
	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, виконав роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	1
За виконання індивідуального завдання	зміст контрольної роботи відповідає темі і розкриває її значною або повною мірою, структура роботи та її оформлення відповідають встановленим вимогам.	5-6

(контрольної роботи)	зміст контрольної роботи відповідає темі, але розкриває її частково, структура роботи та її оформлення значною мірою відповідають встановленим вимогам.	3,5-4,5
	зміст контрольної роботи не відповідає темі і не розкриває її сутності, структура роботи та її оформлення не відповідають встановленим вимогам.	0-2,5
За захист конання індивідуального завдання (контрольної роботи)	чітко та стисло викладено основні результати дослідження, використано ілюстративний матеріал, надано повні та обґрунтовані відповіді на питання.	5-6
	не достатньо чітко та стисло викладено основні результати дослідження, використано ілюстративний матеріал, надано не повні та не обґрунтовані відповіді на питання.	3,5-4,5
	не достатньо чітко та стисло викладено основні результати дослідження, надано не повні та не обґрунтовані відповіді на питання.	0-2,5

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												Залік	Сума
Розділ 1						Розділ 2						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

T1, T2 ... – теми розділів.

Залік – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	

50-69	
1-49	не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Новікова Л. В., Солових Є. М. / Національні інтереси як складова зовнішньої політики: України та ЄС. Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (11 квітня 2019 року, м. Харків). – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, С. 137-141, 2019. – 304 с.
2. Авакян Т. А. Безпекова політика України в умовах євроінтеграції // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2015. – № 4 (97). – С. 125–135.
3. Будаев Э. В. Сопоставительная политическая метафорология [Электронный ресурс]: монография. – 2-е изд., испр. и доп. – Электрон. текстовые дан. (4,4 Мб). – СПб.: Наукоемкие технологии, 2020. – 464 с. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM).
4. Зленко А.М. Дипломатія і політика України в процесі динамічних геополітичних змін / А.М. Зленко — К.: Фоліо, 2016 — 559 с.
5. Кучик О.С. Зовнішня політика України: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / О.С. Кучик, О.А. Заяць. — К., 2016. — 572 с.
6. Міжнародні відносини та зовнішня політика: Підручник / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губерський та ін. — К.: Либідь, 2016. — 622 с.
7. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ імені Івана Черняхівського, 2020. – 328 с.
8. Муковський І.Т. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах: Навч. посіб. / І.Т. Муковський, А. Г. Міщенко, М. М. Шевченко. — К.: Кондор, 2018. — 224 с.
9. Стратегія національної безпеки України від 14 вересня 2020 р.: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-20#Text>
10. Стратегія публічної дипломатії Міністерства Закордонних справ України на 2021-2025 роки. Д. Кулеба, Е. Джапарова, М. Липяцька, О.Червак та ін. <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>
11. Телешун С.О. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації: Курс лекцій / С.О. Телешун, А.С. Баронін. — К.: Вид. Паливода А.В., 2019. — 112 с.
12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Міжнародний документ від 27.06.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
13. Українська призма: Зовнішня політика 2020. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики “Українська призма”», Фонд ім. Ф.Еберта.— Київ, 2021.— 344 с.
14. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підручник / Л. Д. Чекаленко; Дипломатична академія України при МЗС України. — 2-ге вид. — К.: Кондор, 2017. — 290 с.

Допоміжна література

1. Антанович Н.А. Методология и методы политического анализа / Н. А. Антанович. — Минск: БГУ, 2007. — 179 с.
2. Будаев Э. В., Тихонов В. В. Зооморфные метафоры как инструмент концептуализации сирийского конфликта в СМИ России и США // Политическая лингвистика. 2016. № 2 (56). С. 43-49.
3. Геополітика як феномен свідомості та чинник національної безпеки // Психологічні аспекти національної безпеки: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Львівський державний університет внутрішніх справ. — Львів, 2007. — 22-23 березня. — С. 219-221.
4. Глобальна та національна безпека / авт.кол.: В.І.Абрамов, Г.П.Ситник, В.Ф.Смолянчук та інш.; за заг.ред. Г.П.Ситника. — Київ: НАДУ, 2016.- 784 с.
5. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навчальний посібник /І. Т. Муковський, А. Г. Міщенко, М. М. Шевченко. — Київ: Кондор, 2012. — 222 с.
6. Кінофестиваль як інструмент «м'якої сили» культурної дипломатії у міжнародних відносинах Солових Є.М., Р.О. Комар. Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки: зб. наук. праць. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. — Харків, 2015. — Вип. 20. — Ч. 1. — С. 117-129. URL://journals.hnpu.edu.ua/index.php/politology/article/view/3197 (дата звернення: 01.09.2020 р.)
7. Кучик О.С. Україна в міжнародних організаціях: підручник /О.С. Кучик. — Львів: Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 2014 . — 411 с.
8. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-р/page2?text=%C2%>.
9. Ожиганов Э.Н. Стратегический анализ политики: Теоретические основания и методы: Учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по спец. "Политология" / Э.Н. Жиганов. — М.: Аспект-Пресс, 2006. — 271 с.
10. Макиавелли Н. Избранные сочинения / Н. Макиавелли. — М. : Худож. лит., 1982. — 503 с.
11. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. — К. : НУОУ імені Івана Черняхівського, 2020. — 328 с.
12. Рябінін Є.В. Формування зовнішньої політики України крізь призму комплексу внутрішньополітичних проблем / Є.В. Рябінін // Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна Вісник Харківського національного університету ім.В.Н. Каразіна/ Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна. — Харків : Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. - №1013: серія: Питання політології. Вип.21. — 2012. — С.177-180.
13. Солових Є. М. Специфіка формування іміджу владної інституції / Є. М. Солових // Сучасне суспільство : політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки : зб. наук. праць / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. — Харків, 2015. — Вип. 1 (7). — Ч. 1. — С. 132—140.
14. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін.] ; за ред. М. П. Требіна. — Харків : Право, 2016. — 540 с
- Україна-Туреччина: політико-економічні аспекти взаємовідносин і перспективи розвитку Солових Є.М. Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна, серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. Випуск 8 2018 р. (С. 80-87). — Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/irtb/article/view/12285>
15. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон ; пер. с англ. Т. Велимеева, Ю. Новикова. — М. : АСТ, 2003. — 603 с.

16. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: підручник /Л.Д. Чекаленко. – Київ : LAT i K, 2015. – 478 с.: іл. - Бібліогр.: с.465-471
17. Dublin Regulation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Dublin_Regulation
18. EU Action on Migratory Pressures – A Strategic Response [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.statewatch.org/news/2012/apr/eu-councilaction-plan-migratory-pressure-8714-rev1-12.pdf>
19. Switzerland–European Union relations [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://en.wikipedia.org/wiki/Switzerland>.
20. European Community Environment Legislation. European Comission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/environment/air/legis.htm>
21. CIDA's plans, priorities, and results. About CIDA [Електронний ресурс]. – Canadian International Development Agency Website. – Режим доступу: <http://www.acdi-cida.gc.ca/acdi-cida/acdi-cida.nsf/eng/NIC-5313423-N2A>.
22. Udland M. There's a new political risk looming in Europe [Електронний ресурс] / M. Udland // Business Insider. – Режим доступу: <http://www.businessinsider.com/european-nationalism-risk-2015-9>.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Алієв М.М. «Фабрики думки» у формуванні зовнішньополітичної стратегії держави [Електронний ресурс] / Максим Алієв // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. – Т.1 (№3). – 2011. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/3124>
2. Базові методики прикладного аналізу МВ/ Епістемологія і методи досліджень теорії міжнародних відносин. - <http://www.vesna.org.ua/txt/drgluck/irteo/4T9.html>
3. Гордеева Т.Н. Контент-анализ публикаций журнала "Социологические исследования" (городские проблемы). - <http://cyberleninka.ru/article/n/kontent-analiz-publikatsiy-zhurnala-sotsiologicheskie-issledovaniya-gorodskie-problemy>
4. Жоль К.К. Контент-анализ, компонентный анализ та побудова тезаурусів для соціологів/ Соціологія. - http://pidruchniki.ws/11631018/sotsiologiya/kontent-analiz_komponentniy_analiz_pobudova_tezaurusiv_dlya_sotsiologiv
5. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 40, ст. 527) Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1170-VII від 27.03.2014, ВВР, 2014, № 22, ст.816 № 35-VIII від 23.12.2014, ВВР, 2015, № 4, ст.13 № 2091-VIII від 08.06.2017 відносно національного інтересу України.
6. Іванов В. Загальні принципи аналізу документів - journalib.univ.kiev.ua
7. Іванов О.В. Комп'ютерний контент-аналіз: проблеми та перспективи вирішення/ Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – Вип.15. - <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2407/1/Ivanov%20komjuterny20analiz.pdf>
8. Конституція України [Електронний ресурс] // Законодавство України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
9. МЗС України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mfa.gov.ua/mfa/map.htm>
10. Постанова Верховної Ради України “Про Основні напрями зовнішньої політики України” від 02.07.1993 № 3360-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3360-12>.
11. Північноатлантичний альянс: історія, функції, структура та відносини з Україною / кол. авт. ; за ред. О. І. Дзвінчука. – Івано-Франківськ : НВ, 2013. – 592 с. 4. Основи

зовнішньої політики України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. – 240 с.

12. Статут ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf

13. Степко О. М. Методи аналізу при проведенні комунікаційних кампаній [Електронний ресурс] // Олександр Степко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. – Т.1 (№1). – 2010. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/2957/0>

14. Указ Президента України “Стратегія національної безпеки України” від 26.05.2015 № 287/2015.

15. Угода про створення Співдружності Незалежних Держав [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cdi-bin//aws/main.cdi?nreg=997-077>

16. Щорічний звіт Генерального секретаря НАТО за 2020 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions>.

Офіційні сторінки:

США – <http://www.whitehouse.gov>

Британія – <http://www.number-10.gov.uk>

Франція – <http://www.sv.vtcom.fr/ftv/pres/ely/>

Німеччина – <http://www.government.de>

Італія – <http://www.italyemb.nw.dc.us/italy/>

Країни світу - <http://svit.ukrinform.ua/>

Офіційний вебсайт Європейського Союзу – <https://europa.eu>

Офіційний вебсайт Європейської Ради – <https://www.consilium.europa.eu>

Офіційний вебсайт Ради ЄС – <https://www.consilium.europa.eu>

Офіційний вебсайт Європейської Комісії – <https://ec.europa.eu>

Офіційний вебсайт Європейського Парламенту – <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>

Офіційний вебсайт Суду Європейського Союзу – <https://curia.europa.eu/jcms/>

Офіційний вебсайт Європейського Економічного і Соціального Комітету – <https://www.eesc.europa.eu>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle <https://dist.karazin.ua/moodle/course/> проводяться практичні (практичні), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **залік у формі написання творчої роботи** у питанні білету, а також у тестовій формі (тест містить 30 завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) а також **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Зовнішня політика держави»

Орієнтовні питання до заліку:

1. Предмет, методи, завдання курсу.
2. Сучасне трактування поняття «політика».
3. Основоположні принципи зовнішньої політики.
4. Policy study та policy analysis як сфери сучасної політики.
5. Сутність і зміст зовнішньої політики.
6. Зовнішня і внутрішня політика як дві грані єдиного процесу.
7. Форми традиційного здійснення зовнішньої політики.
8. Основна мета та функції зовнішньої політики держави.
9. Порядок формування зовнішньої політики держави.
10. Сучасне розуміння об'єкту та предмету зовнішньої політики.
11. Роль аналізу як методу дослідження зовнішньої політики.
12. Політичний аналіз: як «public policy analysis» і як «political analysis».
13. Теоретичний рівень політичного аналізу.
14. Прикладний рівень політичного аналізу.
15. Місце аналізу зовнішньої політики (Foreign Policy Analysis, FPA) в системі дослідження міжнародних відносин.
16. Внутрішні та зовнішні чинники формування та реалізації зовнішньої політики.
17. Зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на внутрішню політику держави.
18. Регіоналізація і глобалізація, як особливості сучасного світового політичного процесу.
19. Основні переваги розвитку глобалізації світового політичного процесу.
20. Проблеми політичної поляризації світу.
21. Особливості сучасного світового політичного процесу.
22. Зовнішньополітичні засоби впливу держави.
23. Причини сучасного тероризму.
24. Фактор сили на міжнародній арені.
25. Структурні елементи зовнішньополітичної сили держави.
26. Роль лідера держави на міжнародній арені.
27. Метафора як інструмент формування громадської думки щодо міжнародної політики держави.
28. Коефіцієнт Ландшера.
29. Типи метафор: антропоморфна метафора природи, соціальна артефактна тощо.
30. Метафорична модель «політична діяльність – це війна». Метафорична модель «вибори – це війна».
31. Метафори у дискурсі політичних лідерів.
32. Гендерне співставлення в політичній метафорі. Етнокультурне співставлення в політичній метафорі.
33. Методологія та методика аналізу зовнішньої політики.
34. Загальнонаукові методи, які використовуються при аналізі зовнішньої політики. Соціально-гуманітарні методи в аналізі зовнішньої політики.
35. Експлікативні методи: контент-аналіз, івент-аналіз, когнітивне картирування, метод індикаторів та статистичні методи.
36. Конструктивні методи: експеримент, системний метод, математичне моделювання. Прогнозні методи: метод Дельфі, побудова сценаріїв, «мозкового штурму».
37. Поняття «національний інтерес», його складові.
38. Визначення національного інтересу. Вузьке і широке розуміння національного інтересу.
39. Національна ідентичність як невід'ємний елемент національного інтересу.
40. Класифікація та реалізація національних інтересів.
41. Основні елементи національного інтересу.

42. Публічна дипломатія як важливий інструмент просування національних інтересів.
43. Основні елементи публічної дипломатії (за Каллом).
44. Основні напрями публічної дипломатії МЗС України.
45. Приклади публічної дипломатії у міжнародних відносинах.
46. Вищі державні органи, наділені відповідною компетенцією у сфері зовнішньої політики.
47. Внутрішньодержавні та закордонні органи, правова основа їхньої діяльності. Постійні і тимчасові органи у сфері зовнішньої політики.
48. Парламент, його компетенції. Форми участі парламенту у зовнішньополітичній діяльності держави.
49. Роль глави держави у міжнародних відносинах, його конституційні повноваження у сфері зовнішньої політики.
50. Уряд і глава уряду, їх компетенції. Форми дипломатичної діяльності урядів.
51. Повноваження глави уряду у здійсненні зовнішньополітичної діяльності держави. Міністерство закордонних справ, його місце у системі державного механізму реалізації зовнішньої політики.
52. Основні завдання і функції Міністерства Закордонних Справ, його структура.
53. Організація діяльності дипломатичної служби.
54. Правовий статус і конституційні повноваження міністра закордонних справ.
55. Роль спеціалізованих органів державного управління у реалізації зовнішньої політики.
56. Значення роботи закордонних органів держави для її зовнішньополітичної діяльності.
57. Класифікація політичних партій.
58. Основні функції політичних партій.
59. Типології громадсько-політичних об'єднань у політичній системі.
60. Основні види політичних партій в зарубіжних країнах.
61. Партійні системи зарубіжних країн. Види партійних систем.
62. Специфіка партійної системи в Україні та її вплив на зовнішню політику держави.
63. Поняття багатовекторності зовнішньополітичної діяльності Української держави.
64. Без'ядерний статус України та реалізація його на практиці.
65. Поняття позаблоковості.
66. Забезпечення національної безпеки Української держави.
67. Принцип суверенної цілісності, недоторканності, непорушності кордонів. Поважання суверенітету і невтручання у внутрішні справи.
68. Забезпечення поступального економічного розвитку держави.
69. Захист українців за кордоном і підтримка української діаспори.
70. Пріоритетні питання діяльності України в ООН (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати).
71. Пріоритетні питання діяльності України з ОБСЄ (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати).
72. Пріоритетні питання діяльності України з РАДОЮ Європи (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати) (політичний інтерес, інституційна співпраця, стратегічне бачення, діяльність та результати).
73. Конфлікти в Європі та позиція України щодо їхнього врегулювання.
74. Сучасний стан співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з урахуванням рішень Комісії Україна – НАТО.
75. Формування двосторонніх відносин України з державами пострадянського простору.
76. Поняття та особливості розуміння пострадянського простору.
77. Особливості діяльності міжнародних організацій пострадянського простору та участь у них України.

78. Співдружність Незалежних Держав (СНД) як об'єднання держав пострадянського простору: основні принципи та функції діяльності.
79. Головні причини гальмування розвитку країн СНД.
80. Організація за демократію та економічний розвиток (ГУАМ). Євразійського економічного союзу (ЄАЕС). Центральноевропейська ініціатива (ЦЄІ).
81. Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).